

Kehyksen gender ja kehitys -työryhmän kokous 9.5.2018 klo 14.00-16.00

Globaalikeskus, Siltasaarenkatu 4, 7. krs

Tiedosto	Gender ja kehitys -työryhmän kokous
Tekijä	Anne Peltonen
Dokumentin tila	Muistio
Päivämäärä	9.5.2018
Osallistujat	Kamomilla Ilmonen, Väestöliitto Mari Luosujärvi, Plan Maria Väkiparta, Solidaarisuus Hanne Lyytikkä, Suomen UN Women Riikka Kaukoranta, Väestöliitto Anne Peltonen, Kehys Virpi Vepsäläinen, Finnwid Annette Gothóni, Suomen World Vision Eppu Mikkonen, UM Elina Mikola, Kehys
Jakelu	gender ja kehitys -työryhmä

1. Tervetuloa

2. Keskustelua Eeva-Maria Mikkonen-Jeanneret'n (UM:n kehityspolitiikan neuvonantaja, tasa-arvokysymykset) kanssa.

3. Suomen ajankohtaiset asiat

- KPT:n arvioreportti

Kehityspoliittisen toimikunnan [arvioreportti](#) *Suomen kehityspolitiikan tila 2018: Myytistä maan pinnalle ja mallimaaksi – Suomi kehitysmaiden naisten ja tyttöjen tasa-arvon vahvistajana* julkaistiin 2.5.

Työryhmässä käytiin lyhyt keskustelu raportista ja sen julkistustilaisuudesta. Itse raportti sai paljon kiitosta, mutta julkaisutilaisuus sai kritiikkiä siitä, että paikalla oli hyvin vähän poliitikkoja ja suurin osa yleisöstä oli valmiiksi saman mielistä. Lisäksi yleisö oli hyvin naisvaltaista. Useissa medioissa mainittiin raportista, mutta se ei välttämättä noussut suuren yleisön tietoisuuteen.

- Eduskuntavaalit

Järjestöjen päätavoitteena on, että tyttöjen ja naisten oikeuksien edistämisen on säilyttävä myös seuraavan hallituksen kehityspoliittisena painopisteenä. Alatavoitteina on KPT:n raportin tapaan suosituksia painopisteen toimeenpanosta ja riittävien resurssien varmistamisesta.

- 1325-toimintaohjelma

Suomen kolmas 1325 "Naiset, rauha ja turvallisuus" [toimintaohjelma](#) julkaistiin 13.4 Säätytalolla. Toimintaohjelman indikaattorien on tarkoitus valmistua vielä jälkikäteen, mutta aikataulusta ei ole tietoa.

4. Ajankohtaisia kuulumisia YK-tasolta

- CPD (Commission on Population and Development)

CPD järjestettiin 9.-13. huhtikuuta New Yorkissa ja aiheena oli kestävät kaupungit, ihmisten liikkuvuus ja kansainvälinen siirtolaisuus. Suomen delegaatioon kuului Ville Lahelma ulkoministeriöstä ja Elina Korhonen Väestöliitosta. Delegaation pienen koon vuoksi kaikkeen ei voitu osallistua, mutta Elina sai Countdown 2030 Europe konsortion kautta vaihdettua hyvin tietoa.

Tämä oli toinen vuosi peräkkäin, kun päätöslauselmaa ei saatu tehtyä. Global Compact on Migration -prosessi vaikeutti tilannetta osaltaan, kun tuloksia vielä odotetaan. EU jakaantui jo ensimmäisissä neuvotteluissa, kun mm. Unkari vastusti paperittomien terveydenhuoltoa. SRHR on tällä hetkellä kovassa vastatulessa, lähinnä Yhdysvaltojen takia. Yhdysvallat ei antanut yhtään periksi neuvotteluissa ja sai myös Afrikan maita mukaan. Aikaisemmat päätöslauselmat ovat olleet hyviä, joten nyt ei haluta uutta ja huonoa. Ensi vuonna on CPD:n arviointikokous ja prosessin koko tulevaisuus on vaakalaudalla. Tilanteesta kertoo myös se, että Euroopasta ei meinannut löytyä puheenjohtajaa omalle ryhmälleen.

5. EU:n ajankohtaiset asiat

- CONCORDin gender ja kauppa -kantapaperi

Gender ja kauppa on viimeisen vuoden sisällä noussut yhä enemmän mukaan kauppapoliittiseen keskusteluun. Viime vuonna tehtiin [järjestöjen kauppapoliittinen visio](#), jossa hahmoteltiin mihin Suomen kauppapolitiikka pitäisi viedä. Keskusteluissa korostettiin paljon kaupan sosiaalipoliittisia vaikutuksia ja sitä, miten ne vaikuttavat eri ihmisryhmiin. Ajatus erillisestä gender ja kauppa -paperista oli esillä, mutta se jäi toistaiseksi ilmaan. Tällä välin CONCORD ehti aloittaa oman prosessinsa. Viime joulukuussa oli myös WTO:n kokous, jonka yhteydessä julkaistiin gender ja kauppa – julkilausuma. WTO:n paperi sai järjestökentällä aika kriittisen vastaanoton ja monet järjestöt irtisanoutuivat paperista. Keskustelua genderistä ja kaupasta käydään kuitenkin enemmän kuin koskaan ennen ja kansainvälisistä toimijoista EU on todennäköisesti se, joka asiaa voisi edistää.

CONCORDin paperi on tällä hetkellä luonnosvaiheessa, mutta se on tarkoitus julkaista European Development Days -päivillä 5.-6.6. Paperin pääponteina ovat säällinen työ ja se, kuinka kauppapolitiikka kytkeytyy työläisten oikeuksiin. Kauppapolitiikan rakenteet ohjaavat halpatuotannon maihin, joissa naiset työskentelevät heikoimmilla työoikeuksilla. Palkkojen korotus saattaa johtaa siihen, että tuotanto siirretään naapurimaihin. WTO:n papereissa sivuutetaan tämän tyyliset asiat kokonaan, ja korostetaan naisten mahdollisuuksia käydä kauppaa. Raise to the bottom -kehityksen pysäyttäminen ei ole vain kauppasopimus kysymys, mutta kytkeytyy myös muihin prosesseihin. Vapaakauppasopimukset näyttävät kiihdyttävät eriarvoistumista, koska ne suosivat isoja toimijoita mikä puolestaan vaikeuttaa mm. pienviljelijöiden toimintaa. Pienviljely on yksi ala, joka on muuttunut yhä naisvaltaisemmaksi.

Kauppasopimusten yhteydessä monesti julkisia palveluja myös yksityistetään millä on vaikutusta erityisesti naisiin, jotka tarvitsevat eniten esimerkiksi vesi- ja sanitaatio-, koulutus-, tai terveydenhuoltopalveluja. Nämä ovat asioita, joita pitäisi ottaa huomioon kauppasopimusten yhteydessä. Kauppasopimukseen liittyvät sijoittajatuomioistuimet saattavat puolestaan estää paikallisen lainsäädännön kehittymistä. Isot kansainväliset yhtiöt voivat haastaa valtioita oikeuteen, mikäli valtio päättää esimerkiksi minimipalkasta, koska se heikentää yritysten sijoituksia. Monesti pelkkä kanteen uhka estää työlainsäädännöllisiä uudistuksia.

Työryhmässä sai kannatusta ajatus, että CONCORDin paperista tehtäisiin lyhyempi suomenkielinen tiivistelmä. Asiaan palataan syksyllä.

- EU:n monivuotinen rahoituskehys, MFF

Euroopan komissio on julkaissut ehdotuksensa monivuotisesta rahoituskehuksesta vuosille 2021-2027. Ulkosuhteiden rahoituksen ehdotetaan kasvavan määrällisesti n. 123 miljardiin, mikä tarkoittaa noin 10 prosenttia koko rahoituskehuksesta.

Ehdotettu ulkoisen rahoituksen rakenne poikkeaa kuitenkin nykyisestä huomattavasti: kehitysyhteistyö on sulautettu osaksi naapuruussuhteita, kehitystä ja kansainvälistä yhteistyötä. Tällä hetkellä kehitysyhteistyötä rahoitetaan useista maantieteellisistä ja temaattisista välineistä.

Osa ulkosuhteiden rahoituksesta jätettäisiin komission ehdotuksen mukaan sitomattomiksi varoiksi. Nousevat haasteet ja prioriteetit -otsakkeen alaisia varoja voitaisiin käyttää joustavasti esimerkiksi vakauden edistämiseen ja muuttoliikekysymyksiin.

Kehitysyhteistyöjärjestöt ovat olleet huolissaan kehitysavun asemasta ulkoisen rahoituksen yhdistyessä. Vaarana on, että EU:n ulkopoliittiset tavoitteet ajavat köyhyyden vähentämisen ja kestäväen kehityksen ohi. Lisäksi temaattisten rahoitusvälineiden kadotessa on riskinä, että esimerkiksi ihmisoikeustyöhön ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi suunnatut varat vähenevät.

EU:n kehitysministerit keskustelevat komission ehdotuksesta 22. toukokuuta. Tarkempi ehdotus ulkoisten välineiden toiminnasta julkaistaan 14.6. Tämän jälkeen neuvottelut siirtyvät jäsenmaille. Suomi on jo sanonut pitävänsä ainakin SRHR-rahoitusta vahvasti esillä.

Kehys järjestää 24.5 [meppikahvit](#) MFF:stä Petri Sarvamaan kanssa ja komission kehitysyhteistyön pääosaston (DEVCO) policy-osaston johtaja Felix Fernandez-Shaw tulee Helsinkiin torstaina 31.5. Komissio järjestää hänelle [tapaamisen](#) kansalaisjärjestöjen kanssa klo 8.30 Eurooppasalissa.

Kehyksellä on oma sähköpostilista MFF-vaikuttamisesta kiinnostuneille, johon voi halutessaan liittyä.

- Suomen EU-puheenjohtajuuskausi

Suomen EU-puheenjohtajuuskaudesta puhuttiin hieman jo kokouksen alussa Eppu Mikkosen kanssa. Aiheeseen palattiin vielä sen verran, että todettiin genderin ja kaupan olevan yksi teema, jota järjestöt voisivat pitää esillä, erityisesti mikäli epävirallinen kauppa- ja kehitysministerienkokous järjestetään Helsingissä. Järjestöjen paperi aiheesta pyritään ainakin saamaan valmiiksi ennen puheenjohtajuuskautta.

6. Muut ajankohtaiset asiat

- EU:n ulkoasianneuvosto kokoontuu 22.5 ja yhtenä aiheena on gender. Aiheesta ei ole tarkempaa tietoa, mutta todennäköisesti keskustelu keskittyy GAP II:n toimeenpanoon ja Spotlight-aloitteeseen. Varsinainen GAP-toimeenpanoraportti ilmestyy tietojen mukaan tänä vuonna vasta syksyllä.